

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Városi nyomda.

Ide küldendők a kéziratok és előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**Kiadótulajdonos: **A VÁROSI NYOMDA**

Debreczen város tisztviselői.¹

Az új év reggelén városunk tisztikara felkereste polgármesterünket, hogy vezérét üdvözölje. A tisztikar nevében Vecsey Imre főjegyző, polgármesterhelyettes kerek, szépen átgondolt beszéddel köszöntötte a podesztát. De nemcsak szavai voltak ékesek, hanem a közvetlen őszinteség sugárzott ki azokból. És e sorok írója végig nézve a tisztikar arczán, jóleső érzéssel látta, hogy az őszinte tisztelhet és szeretetben polgármesterünk iránt *egy* a lelkelet. Mindannyian éreztük, hogy *Kovács József* polgármester együttes megválasztása első napjától a tisztikarral és a törvényhatóság érzé, hogy élére a kötelességek hű munkását és a közügyek önzetlen emberét állította.

A polgármester az üdvözlő beszédre adott válaszában dicsérettel emlékezett meg a tisztikar munkásságáról. Nem tagadjuk, hogy jól estek lelkünknek a hivatott bírálóknak igazságos szavai. Megtette kötelességét mindenki. A jó szándék vezette a tisztikart és ha ennek dacára itt-ott kijelölt utját *nem* végezhette be, annak oka nem a tisztikar munkátlanságában keresendő. A közigazgatás gépezetének gyorsaságát nem ritkán olyan okok csökkentik, melyeket nem győzhet le sem a tehetség, sem a vasszorgalom, sem a tudás fegyvere. Ámde a magyar ember ősrégi szokása a közigazgatást gyanoljni, gyanúsítani, telétséggel valólni és annak leghivebb, legönzletlenebb munkáit leszólni. És mindezekhez jogot formálunk, mert — a választás a hatalom és dicsőség részesei vagyunk. Nem egyszer, de unos-untalan halljuk a közigazgatás tudományában teljesen járatlanegyének kiméletlen, megjegyzéseit a tanácsra, a tisztikarra, nem is szólva azokról a gyermekes ijesztgetésekről: hogy *majd eljön a választás* és több effélékről. — Vigasztaló ebben csak az, hogy ez nem csak nálunk van így, hanem Magyarországon minden városban, és az a csodálatos, hogy közigazgatásunkat a külföld még sem ócsárolja, sőt, mint egy német szaklapban olvasom, meg is dicséri. De mi csodálatos nép vagyunk. Nekünk nem jó a főispán, mert főispán, a polgármester, mert polgármester, a tanács, mert tanács, a tisztikar, mert tisztikar. Ha a főispán erélyes, akkor zsarnok, ha a polgármester nem ad igazat annak, ki a város tisztikarát vádolja, akkor tiz fokkal nyomban leszáll a népszeregsége, ha a tanács véletlenül nem tetsző végzést hoz, akkor igazságtalan és a tisztikar ha meg nem szakad a munkában, akkor lopja a napot és nem tesz egyebet, mint pipázik a jól fütött, vagy nyaranta hűvös szobában. Mert sok a kritikus és némely ember öblös szája csak ócsárolni tud, de az elismerést épp oly szűken adja, mintha ő a hét görög bölcslet mind be-

vette volna. És mennyi, de mennyi tájékoztatanságra való szeretetlen megjegyzést kell zsebrevágni a tisztikarnak azok részéről, kik mint a Zoilusok minden fennálló kévét szeretnének ledöntögetni és abban a téves meggyőződésben élik le napjaikat, hogy mindenhez értenek, még talán a harangöntéshez is.

A közigazgatás mai fejlettsége mellett sokat kell dolgozni a tisztviselőknak, a legtöbb esetben kevés fizetésért. És ha megőregszik az a tisztviselő és harmincz évi fárasztó munka után nyugalomra vágyik, egy-pár száz korona nyugdíján elmélkedhetik azon időről, mely ifjúságát, férfikorát megemészttette. Már pedig régi igazság az, hogy jó közigazgatást csak tehetség, tanult, művelt és kötelességtudó tisztviselők teremthetnek, de hovatovább odajutunk, hogy tanult, művelt fiatal embereink nem vágyódnak arra a pályára, melyen ha előre akarnak menni, sok esetben a népképet kell hajhászniok, vagy rezignációval hordani egy egész életet át azt a tudatot, hogy nagyon sok esetben a tehetség hátraszorult és ügyes alakok, korteshajlamokkal bíró egyének, esetleges atyafiságos összeköttetések az egyedüli és legjobb ajánló-velek.

Hogy azonban a közigazgatási tisztviselők tekintélye biztosítva legyen és a tanácsházon kívül eső nagy közönség is nemesebben ítélkezzék felőlük — szükséges, hogy maguk a közigazgatási tisztviselők is *megbecsüljék egymás értékét*. A rangban magasabb egyéni értéküket szeretettel éreztessék, a szeretet révén oktassanak, vezessenek. A kisebb ranguak ellenben eltekintve a hízegés alacsony módszerétől, a vezető elemek jó példáját lessék el és megtartva önbecsérteket lépést tartsanak a kötelességek teljesítésében.

És a hivatalos érintkezés melegsége szűrődjék át a társadalmi életünkbe is. A társadalmi élet sok üdvös eszmének volt bölcsője és megtestestítője. De ha széthuzunk, ha a hivatalos sablonos érintkezés után kinn az életben csak elvett találkoznak és eszméket nem cserélünk, lassanként olyan hideggé válnak egymás iránt, hogy közös javunk, avagy közös bajunk nem érdek el és nem gyógyít.

Lapunk mel számában egy cikkelytadtunk le városunk egy írója tollából.

Már akkor megjegyeztük, hogy felelni fogunk soraira. Szerencsénkre azonban megadta a feleletet *új reggelén* helyettünk városunk *egyenes lelkü polgármestere*. Szívéből beszélt és mi, akik jól ismerjük a csapást, melyen halad, tudjuk, hogy erős igazságérzettel mondta el a tisztviselők önzetlen munkásságára tett dicséret, elismerő szavát. Legyenek tehát az ő szavai *felelet* a cikkelyirő elmefuttatására, minket pedig serkentsenek még hasznosabb munkásságra tevékenységünk igaz bírójának, a polgármesternek elismerő szavai.

¹Válasz lapunk m. év 16. számában megjelent ily című cikkelyre: Néhány vonás közigazgatásunkról.

Parcellázás.

A birtok forgalom békés viszonyok és kedvező kölcsönkamattal mellett megnövekszik, a mi viszonyaink között hozzájárul még ehhez a sok könnyű eladás, a jobb eladási ár elérése czéjjából előnyösebbnek mutatkozik, hogy a nagy vételkedvel bíró, földhész nemzetek lehessen eladni, mint a tömegben vásárló középzenek; nemzetgazdasági szempontból ez egészen örvendetes jelenség, a legjobb orvosság a kivándorlás ellen, de mint sok más intézmény, készenlétlenül talán.

A telekkönyvi állapotok sok helyen siralmasak. Van rá eset, hogy az eladó ötéves elad a telekkönyvi adatok szerint, ami nem az övé, amiben tényleg éltek, nagy idők óta békésségen gazdálkodik — más; és arra is van eset, hogy a vevő tényleg többet kapott, mint amennyit a vételi birtok kataszteri területe szerint várhatott; mindketten esetben perek, kártérítések, hosszas és költséges eljárás rendezheti a jogállapotot a szerződő felek között, a betétszerkesztés pedig, amelynek czéja ilyen surlódások megelőzése volna, nagyon késik, sőt meg is áll időnként, mert erre nincs fedezet az állami költségvetésben.

Mindezeknél nagyobb azoiban az a baj, ami a parcellázásoknál a vevő apró gazdák az értelemiség alacsonyosságával és a gazdasági eszközök hiányosságával fogva találja, ez a kettő drágítja meg számukra a szerzést, ez ellen, sajnos, nincs orvosság.

A tudatlanság, meg a magyar ember vállalkozás hiánya hozza magával, hogy maguktól, maguk között nem indul meg egy ilyen osztályozó vásárlás, áldás, ha egy jóléti, jó tanító vagy jó jezszy veszi kézbe az ügyet, máséket idegen közvetítésre szorul a dolog és ez egy olyan terület, amely jogszabályokkal még nincs körvonalozva, tehát a rablógazdálkodásra szabad teret nyújt.

Egy jó ügynököt eléggé meg nem lehet becsülni ilyen ügyekben, de egy lelkesimeren kalandor elől nincs megvédve az alacsonyabb értelmi kis gazdaszástly, rendes eset, hogy az ügynöki díj a vételárnak 10—12 százalékát képezi, ha készséggel elismerjük is, hogy az ingatlanok után járó közvetítési jutaléknak magasabbnak lehet lennie az ingkónál szokásos díjtételénél, s ha szívesen megengedjük is azt, hogy az ingatlanokkal több kapacitálásra, utónjárásra, közvetítési fáradságra van szükség, mégsem hagyható szó nélkül az, hogy például egy egy holdas vévő 200 kor. vétélár mellett 20—24 koronával drágábban vásároljon, csak azért, mert a kis ember a maga dolgai intézésében gyamolttan és mert a kérdésre a törvényhozás figyelmé ke nem terjed, nem szabad ugyanis felednünk, hogy a tulajdonképeni szerzési költségek, az elég költséges tvi eljárás, bényeg- és ügyvédi költségek, számos kincstári és esetleg helyhatóság illetékei ezután jönnek.

Ezeknél a parcellázásoknál kiválóan érdemes szerep jut a sokat gáncsoló vidéki intézeteknek; az első helyü kölcsönökét rendszerint, tekintettel azok nagyságára és az elhelyezés kitünő voltára, készséggel adják a nagy fővárosi jelzálogintézetek; de természetesen a kis tökéletes vásárló szegény embernek az korántsem elég; segélyre jönek a vidéki intézetek; nagyon sokszor olyan összeggel, ami még a második helyü hitellel segélylével megadható összeget is meghaladja, és ez az esetek legtöbbjé; semmi bonyodalmat sem csinál a kérdés, ha magáé az intézet a parcellázandó birtok, mert akkor egyszerűen vételárháralléknént, fentartva a tulajdonjogot bizonyos törlesztés megtörténtéig, ki lehet az anyit, amennyi a vevőnek csak szükséges; — máséket áll a dolog, ha az eladó eladósodottsága és a vevők tökéletlensége folytán az egész vételárát kölcsön kell vennie. 80 százaléki talán meg a dolog, de az utolsó 15—20 százalék megadására, melynek a fedezetét már tisztán a vevő egyéniségében, szolgáltatási képességében kell keresni: erre nincs intézményünk; ezeken a tereken művelhetünk nagyot és hasznosat, a nemzetgazdaságos terén óriási jelentőségű a hitelszövetkezetek, azok élén az országos központi, a maga államalg kedvezményezett óriási gyepezetével, összeköttetéseiével és kamatmentesen élvezett állami millióival.

Ismétlően lehet olvasni a nagy jelzálogintézeteknek egy parcellázási bank alapítására vonatkozó tervezettségéről; ez a forma aligha lesz kedvező a megoldásra, épp úgy béna kezdeményezés lesz, mint a járadékirtokok alakítására irányított kísérlet a telepítési törvényvel s az ezzel a törvényvel az agrár- és járadék banknak megadott járadéklevél kibocsátási jog, amely szintén nem valószínűlt meg.

Ennek a birtokmegosztási politikának legalakamasabb előkészítési a küszögi intézetek, legkihívottabb pénzüllati a vidéki intézetek és szövetkezetek, legerősebb támogatója pedig hosszú, békés évek lesznek, ezeket adja reánk a Gondviselés.

Gaszner Géza.

Debreczen vízvezetéke és csatornázása.

Irta: Dr. Burger Péter.

Végeredmény.

Figyelembe véve ama leirat és tervezet mindenben kielégítő adatait és összevetve a firdőháznál nyert mély furúru víz felszögéről nyert adataikat, melyeket a m. á. v. készséggel bocsátott a város rendelkezésére; némiközlöben újabb az Ohaton nyert ilyen kut eredményeivel, mindezt pedig a közél és távol vidék, kivált Szoboszló várossa számos mélyfurúru árteki kutaiknak vizszögével összehasonlítva, teljesen beiga-zólatknak veendő Farkas Kálmán műszaki tanácsos feltevései.

Ugy, hogy minden emberi számítás szerint eme legmesszebbé meg kutatások fejlogóvitanak ma már a nagy és költséges mű: a városi vízvezeték és öblítgető általános csatornahálózat elkészítése; ama legparányibb részletekig leggondosabban készült tervek alapján, melyeket az országos vírzépitési igazgatóság közegészségi mérnöki osztálya e napokban küldött le városunknak, melyeket én külön ismertetni, műszakilag méltani magamat hivatva nem érzem.

Ily körülmények között aggodalmaskodni, avagy félalni, hogy éppem most a jelen kedvezőtlen gazdasági helyzetben szakadnak reánk e terhes feladatok, se nem jogszó, se nem indokolt. Mert egyrészt korántsem oly kedvezőtlenek a pénzvizonyok és nem is terheli kizárólag a mai nemzedék a költség, másrészt pedig éppem az ily inséges esztendőben van helyén nagyobb közművek létesítésének ságitésére jönni a szűköli ködöknek; munkát és keresetet biztosítva a dolgozni akaróknak.

Mindenkor egyike voltam azoknak, akik a hiu kötelezési viszkezet ostorozzák, fölöleges, nélkülözhető és minket egyáltalán nem kötelező építkezéseket elleneztik; de ez esetben legteljes hevével, szívelem minden dobánásával, agyam minden gyondolá-ával a vizmü és csatornahálózatnak minden áron és mindennél előbbvaló kiépítéséért akarok sikra szállani.

Azt írtam annak idején a „Debreczen” 1901 január 28-iki számban, arról lévén szó, hogy kimondja-e a közgyűlés ama művek létesítésének szükségességét és megadja-e a továbbiakra a meghatalmazást. Gondolja meg jól minden th. b. tag, midn az évszázadokra kiható kérdésekben állást foglal. Ugy tudja meg, hogy városunk történelmének nagy aranylajparó véseit e monumentális alkotások létesítésének elhatározása, vagy jogos nehezteléssel tépik ki elkiseredett unokáink még a lapot is történelmünkükből, melyre amaz alkotásunknak csufos, kicsinyes indokokból előadásiak jégyezünk.

Harom nappal később már feljegyezhetük, mint ugyanakkor írtam, ama nap dátumát, melyen e művek létesítését városunk közgyűlése egyhangulag elhatározta*.

E nap 1901 január 31-ike, melyé majdan ünnepe lesz e városnak, melyen évszázadok múltán is áldani fogják dicső eleik emléket a hálás utódok.

Csak aki ezt nem óhajti, kinek a pillanatnyi anyagi előny drágább övé, gyermekei és hozzátartozói egészsége és jólétének; kinek nincs érzéke, várossa és annak jövendő nemzedékei felvirágzása és boldogulása iránt; az tudhat e percében farkudokni, gáncsolkodni, midnó immár ama böles határozat alapján készült páratlan pontossággal a legapróbb részletekig terjedő, gyönyörű tervéi e műveknek is előttünk fekszenek; de az sem jogosan, mert mint mondan, a terhet nem csak mi, a jelen nemzedék, — hanem utóaink is segítik viselni, csak kényelmét és hazudék pedig már mi is teljes mértékben fogjuk élvezhetni.

Elmondva mindazt, amit a városi vízvezeték szükségességének indokolására elmondandóknak találtam; valószálggal zavarba jönnék, ha azok után még ékes szavakkal külső kellene ajánlanom a tek. törvényhatóságí bizottságnak, annak a léérkezett részletes tervek alapján való elkészítését.

Ugy hiszem három fő indokom: a közegészségi, köztisztasági és türesendézet külön-külön megbírja, sőt föléri a hozandó áldozatokat. Naivságnak tünk fel ezek mellett még a czélszerűségí, kényelmi és költségí szempontokat is terjedelmesen ismertetni.

Kiki tapasztalatból tudja méltáni azon előnyöket, miket 1—2 vizcsap lakásán, konyhán, fürdőszobában stb. nyújt és nagyon nem utolsó, ha feltételezem, miszerint legtlöbben az előíránnyozottnál nagyobb költség-megszerezésk azt; hát még, ha, mint kimutattam, az így nyert kényelem kevessebe kerülend a mai állapotnál is. Ne feledkezzünk meg, ha tisztán anyagi oldalról nézzük, hogy a vízhozadás munkáján kívül a vízhozadó és tartó edények romlását, kopását is számba kell vennünk, sőt a kutakat sem furák ingyen, annak is van fenntartási és törlesztési költsége.

A csatornázás és utcai por kiküszöbölése pedig ismét olyan valami, melyet egyenként mindnyájunknak érdekelni kell. Nem is tételezem fel a további ajánlásnak szükségességét, hanem inkább azért a tiszteltetésig kérelmek fordulókat városunk szeretet polgármesteréhez, t. tanácsához, a t. törvényhatóság bizottság minden egyes tagjához: hassa át őket is úgy, mint engemet e léteendő művek sürgős szükségességét tudata és munkálkodjainak válllvetve azon, hogy a végrehajtás mentől előbb, minden más fontosság- és sürgősögre nézve eltörpülő alkotások *megelőzőleg és tilták függetlenül* kezdetét vehesse.

Legyenek róla meggyőződve, hogy ritka idők szülötteinek adatik meg a gondviseléstől az ily kedvező alkalom nevének örök dicső áldásos emlékét alkotni, amió emléük lesz, ha vezetékű alatt készül el a városi vízvezeték és csatornázásunk

Adjon a Teremtő mindnyájunkat egy erőt, egy akaratot és mihamarabb állani fog ez emlék; hirdetve eonk. akaratunk és áldozatkész-ségünk rendheltelen nagyságát és utóaink majdan a város újáratér-töként tisztelhetnek.

Befejezősül a cikksorozatokat alatt elhangzott némi kritikai meg-jegyzésekre reflektálva, csupán annyit kívánok ezúttal megjegyezni, hogy maigam iránti vagyok legkevésbé elfogult és ily tökéletes kimerítő munkát e kérdésről adni nem ígertem, ahhoz az én tudásom kicsi.

Teljesen kielégít, ha közleményemmel az érdemes ügy iránt érdeklődést kelteitem, mert az esetben tudom akadnak, kik nálam több tudással, ékecsb szavakkal szállanak majd érte sikkra.

Legfőbb óhajom, legszebb jutalmam, hogy mentől szelecsbb me-deben folyó vita induljon meg e tárgyban és hogy a helyi sajtó többé e kérdést a napirendről levenni ne engedje, míg csak a végrehajtás stá-diumába nem lép.

Ahol nincs szoczializmus.

Nem új dolog, hogy a civilizáció állandóan vándorol Délről Északra, a melegebb éghajlat alá a hidegebb felé. A civilizáció Ázsia forró vidékein támadt, Indiában, Mezopotámiában, Egyiptomban: aztán elhagyatott s átköltözött Európa melegebb vidékeire, Görög-országra és Itáliára. A mi korunkban már még főleg vándorolt, az Észák hideg vidékeire, mert a modern európai társadalomban az északi országoknak van a legnagyobb társadalmi, gazdasági és politikai hatalma: s bizonyos fokig az intellektuális hegemonia is az övék. A déli államok, aminek Spanyolország, Itália és Görögország, nem vezetik, irányítják ma már a civilizáció, a haladás mozgalmait; s Franciaország is csak azért maradt meg a vezető államok sorában, mert mind a népe, mind az éghajlata vegyes, — se nem északi, se nem déli, hanem e kettőnek összetétele, illetőleg egybeolvadása.

A jövő, úgy látszik, az északi nemzetek: az az egy közös törz-szökből sarjadt faj, melynek angolul beszélő hajtása megalkotta a leg-nagyobb, a leghatalmasabb világhatalmat New-Yorktól Melbourneig, Londontól a Fővárosig; megteremtette a modern világ három legcsodá-latosabb intézményét: az angol parlamentet, a porosz jogállamot, a német szoczializmust; fölépítette a kapitalistaipar gigászi szervezét; megajándékozta a világot három-négy kolosszális földrajzi rendszerrel s a két legnagyobb potnával; észeretőre a vallás rabjait s a gondolat szabadságával együtt politikai szabadságot is nevelte a világ összes népeit, megadta a kegyelmedőfőst Napoleonnak, föltámasztta a gőgpep-t és a távirót, rákaidta Kaliforniát és Ausztráliát kincseire, felszabadította a nőt ev-eredes társadalmi és szellemi rabságból; elfoglalta, civilizálta Amerikát és Océániát s most új társadalmi élet magvait hinti el a barbár Dél-Afrikában.

De mind ez csekély dicsőség ahhoz a csodához, amit az északi törzs egyik legújabbik, legmótosabb vidéken lakó ága alkotott: — s ez a Skandináv-félsziget kis társadalmi paradicsoma. Úgy látszik, hogy a társadalmi meglegedés és boldogság, melynek megvalósításáért keséshyere menő osztályharcokat vívnak a művelt világ minden népei, fölömentül az Észak zordon bércei közé, az ultima Thulé-ba, az ó-koriak mesés országába, amelyet sárkányokkal, bazilszkusokkal és griffmardarokkal népesített meg a költők fantáziája.

Oh, Helsingfors, Abo, Stockholm és Kristiania! Soha se felejtsem el tésztes, tiszta és csöndes utcáitokat, amelyek hátterében „morajló százszil sírva járja — a Balti-tenger szürke árnya: —” mert ott láttam először annak az „erköcsi társadalom-nak a képét, amely nem az erő-sébb jogra, hanem az igazságra épült, melynek haladása és fejlődése nem kíván emberáldozatot, mint a Bimini-bárvány, mert a tagjai csak dolgoznak, de nem kapzsiak és ragadozók. Nincsenek ott társadalmi kér-deések és kegyetlen osztályellentétek: a földi javak elosztása arányos és méltányos: se Krúzsok, se Lázárok nincsenek a tömegben s még a közök-társak, a szellemi műveltség, az emberiségnek ez a legnagyobb kincse is oly hozzáférhető, hogy a legközönségesebb, a legszegényebb paraszt is egy-tem előadásokat halgathat.

A földirtók nem tömörül latifundiumokkal, hanem miud oly par-czellakban bíriák a földmivessék, hogy az egyes családok, ha szorgalma-san dolgoznak, gondok és nélkülözések nélkül megélhetnek, sőt még a magasabb rendű évezetekben is lehet részüik. A városokban élnek az par, de nyoma sincs annak a gyűlöletes kizsákmányoló rendszernek, mely nélen kimeríti a munkaszotyálók fizikai és erköcsi erejét; a jólét

általános, az életnek sok olyan kényelme, amely másutt csak az arisz-tokrácia kiváltsága, közönséges a nép között is; a tisztaság pedig oly közös erénye a legszegényebb néposztálynak is, hogy ahog fogható dőlen csak a legfelsőbb osztályok közt találhatunk.

Az ember méltóságát érzik és tisztelik még a legairánydelebb foglalkozásokban, a családokban is; a különböző társadalmi osztályok, a kormány és hatalom és a kormányzatok közti érintkezésben a köte-lesség érzete és nem az erőszak érvényesül: az egészséges, tisztultabb fölfogású demokrácia ily szelleme jár át mindent, ennek a logikája alakítja át a társadalom hierarchiáját úgy, hogy a szlgai megalázódás helyét az intellektuális fölsőbbesség önkényes elismerése és tisztellete váltja fo

A skandináv nemzetek e bámulatos szerenczésének és általános jólétének titka az, hogy hat századon keresztül meg tudták tartani társadalmuk alapjainak a tulajdon észeserű és méltányos elosztását s társadalmi és erköcsi demokráciájuk oly művelt és független birtokos osztályra alapították, amely a munkájából élt, jómódú volt, de nem gazdag, s meg bírta gátolni az ország tulnépedését, mely másutt mind denütt a tömeg-nyomó forrása lett.

A germán energiának nincs fényesebb diadala az egész világ-történetben, mint a skandináv országok tulnépedésének a meggátálása.

A norvégek, svédek, dánok és finnék már évszázadok óta megszólták, hogy a családok ifjabb tagjai ott hagyják a hazát, szülőföldet is, s a messzeleki szerencséséjért. Ezt az áldozatot a hazánk testvéreinek hozták: — inkább hazatállni boldogának és idegen nem-zetekkel harcolni meg a mindennapi kenyer néhez harcait, semhogy a családi tűzhely mellett civakodjanak testvéreikkel az ulyg szűkös zabkenyerért. A Gusztáv Adolf zsoldosai csak a vöröshajú Harald kaló-zainak a kései utódai s a modern tengeri farkasok, akik kora gyerme-kéggül több órekorunkig járják az óceánok barázdáit: — mi mások, mint civilizált ivadékok azoknak a vikingeknek, akik már a XI. század elején fölfedezték Amerikát s gyarmatot alapítottak Vindlandban, a mai Boston táján?

Így vándorol ki a dán, a norvég, a svéd már évszázadok óta ren-desen, s így őrizte meg szülőhazájában azt a pátriarchális társadalmi rendet, amely a vagyoni egyenlőség, az értelemi demokrácia szilárd alapjain nyugszik. Ország, ahol nincsenek koldusok, csak munkások: ahol mindenki tud írni és olvasni: ahol mindenki annyit ér, amennyit al-kotni, tenni bír: — oly hely, minőre szent is vágyhatik, — ahogy Shakespeare mondja. S a politikai zabhegyezők meg a népboldogító csapurgók jobban tennék, ha paradox ötleteik, meddő béka-egér-alkak helyett kinyitnák a szemüket s elővenék a jobb érzület, elmenének a szomszédba, tanulmányozni — hogy miért is nincs szoczializmus és osztályharc a Skandináv-félszigeten, amely aránylag a legműveltebb, de egyezsámsind a legszegényebb ország is Európában. Megtanulhatunk itt, mennyire hazug és valótlán a szoczializmusnak az a sarkalatos tétele, hogy a műveltség és a fölvilágosultsággal egyes es irányban nő a szegényebb néposztály elégtelensége. Zéta.

Tisztviselő telepek.

Aliig van nagyobb vidéki város, melynél e problema felszínre még nem került volna; de amelynek megvalósítása, mint minden nagyobbzabású terv, sok tárgyalást, megfonto-lást, körültekintést és ami a fő, jelentékeny költséget igényel. És vajon lehet-e csodálkozni, hogy az ily szép eszme oly nehezen és soká elterjedt az országon, midőn két egymástól oly távol álló forgalom kerül össze, mint tisztviselő — és pénz. De ha a városok közönségében megvan a kellő jóakarát, intelligencia és a városok helyes és egészséges fejlesztése iránti érzék, melyhez a tisztviselők szívóssága, kitartása és a kedves otthon létesítése érdekében az áldozatkészsege csatla-kozik, akkor valóságos rejtély képez az, hogy a tisztviselő telepek létesítésének egészséges eszmeje miért valósul meg oly ritkán.

A tisztviselő-telepek létrejöttüket nem a tisztviselők nagy-zási hőbortja, könyveltségének, az elegans villák utáni sóvárgás és utánzásnak köszönjük, amint ezt sokan félremagyarázni szeretik, hanem ellenkezőleg szerény anyagi viszonyok mellett a köteles takarékoság vezeti őket e téren; melyhez a jó és kellemes otthon iránti érzék, a szerény meglegedettséget utáni törekvés jár. Kényelmese, szépen lakni minden intelli-gens ember szeret: de a köztisztviselőnek nincsen módjában a város belsejében, központjában megfelelő, rangjához méltó, izlésének megfelelő, anyagi viszonyaihoz mért lakást bérelni. A vidéki városokban a lakások drágák, és még sincs taluzok, ha azt állítom, hogy drágábbak a fővárosiaknál és sőt sincs elegendő, megfelelő lakás; sőt általánosan ama nézet uralkodik, hogy bérházat még sem érdemes építeni, ily válalattba a pénz fektet-ti valóban nem érdemes. Mindezen okok elérik még egyik-másik tisztviselőben ama gondolatot, hogy mintsem egész életet, csakzelebről lenne egy család lakóházat építeni és az építési költségeket évek hosszú során át törlesztani, fizetni, —

de önmagának. Csakhogy az ily tervet kevés tisztviselő valósíthatja meg; mert a telkek a város belterületén oly drágák, hogy a nagyobb összköltségek és a nagy évi törlesztés folytán az lehetetlenség, egy elérhetetlen álomnak tűnik. Nem az építkezés drága, hanem elsősorban a telkek és ezért olcsóbb telkek után kell tehát nézni; a központtól kissé távolabb helyen. Amde a jó ízlés ismét nem engedi, hogy a város végén, ott, hol rendszerint kunyhók vannak, hol vízvezeték, csatornázás, világítás, kövezet utról nemcsak a jelen, hanem még a távol és kiszámíthatlan jövőben is elég létező stb ott egyedül ilyen tervbe fogni, egy szép otthoni környezetbe illeszteni, ilyen milieubé temni legalább is merész gondolat lenne. A tisztviselői lakoházak tehát csakis egyszerűt erővel létesíthetők könnyen, czélszerűen, helyesen, olcsón, melynek előnyeit nemcsak a tisztviselők, hanem a város egyaránt érzi.

A tisztviselő-telep létesítésével sok kérdés egyidejűleg nyer teljes megoldást és elfojást. A tisztviselők jó és olcsó lakáshoz jutnak és ez nemcsak hogy fokozza a tisztviselők takarékoságát, hanem egy kis megtakarításhoz is juttatja; és ha máshoz nem, de idővel a ház tehermentesen tulajdonosa lesz és ekként a tisztviselői üzletét, igényeit kielégítve, azok megelégedettségéhez hozzájárul; a város pedig egy új, szép és egészséges városrészzel gyarapodik, amely egy villanegyed kezdetét is képezi. Egyidejűleg a környékbeli házak, telkek, üzletek értéke növekszik; a város belterületén a lakások némely olcsóbbak lesznek; és mintegy reá kényszeríti a lakosokat házaik modernizálására, melyeket minden kényelemmel ellátják; a lakáviszonyok jele tényleg megjavulnak. Megszünteti ama sajnos és lehetetlen esetet, hogy ha egy tisztviselő lakást keres, ha új ember jön a városba, ki 3-5 szobás modern lakásra reflektál, hogy valóságos szerencse, ha ilyenre akad. Igen jól tudjuk, hogy minden városfejlesztés a város közönségétől nagy anyagi áldozatot igényel a csatornázás, vízművezeték és világítási hálózat kiterjesztése, kövezés, parkírozás stb. folytán, úgy, hogy sok városban ez okból igen megszorítják, sőt lehetetlenül teszik a terjeszkedést: de a fenti előnyökön felül a város egyszerűen egy nagyobb egészséges városrészzel gyarapszik. Már is alkalom kínálkozik aránylag olcsón igen szép városrészt alakítani; szép parkírozással, sétányokkal, mely minden város dísz- és büszkeségévé válik. Csaknem észrevétlenül, mintegy kardsapra egészen átalakul a legelhanyagoltabb vidék; az egész környék ingatlanainak, sőt a közeli mezők, szántóföldek értéke megletszereződik és a tisztviselő-telep építése feltétlenül maga után vonja egy szép villanegyed keletkezését és állandó fejlődését. Hogy az új ingatlanokkal ismét új adóalapot teremtsünk, új jövedelmi forrása van a városnak, az nyilvánvaló.

Egyik legfontosabb kérdés a tisztviselőtelep helyének minden szempontból való czélszerű megválasztása, melynél a közegészségügyi, közlekedési, városfejlesztési, kényelmi és egyéb helyi viszonyok mérlegelendők.

Hogy azonban érdemes legyen a tisztviselőnek a város addig még távoli helyén letelepedni, építkezni, új otthon alapítani és a városnak is áldozni, ez csak akkor képzelhető, ha tömegesen összeállnak a tisztviselők, ha egyszerre nagyobb terjedelemben szép községet létesül, de ezzel egyszerűsödik az építkezés is, különösen egy vállalkozó kezében, olcsóbbá is válik. Ha a város külsején czélszerű helyen egy-egy ház helyébe 1000—1600 korona, vagy egy háromszobás szép lakoház minden kényelemmel összesen 11—12000 és egy négyszobás legfeljebb 13—14000 koronából bőven kielégül. Olvassunk ezek, melyeknek törlesztését, adóját, fenntartást stb., szóval minden költségét minden tisztviselő könnyen és szívesen fizeti. Ha a városi hatóságok, a város közönsége jóakarattal támogatja a kellően megérett szép és egészséges eszmét, úgy azt hisszük, a legtöbb városban könnyen megvalósul a tisztviselőnek a kívánsága.

Még két körülményre akarok röviden utalni. Az egyik, hogy a kedvező pénzügyi viszonyok nagyon is figyelembe veendőek és a megvalósítás akkor legjobb, mikor a pénz olcsó (mint például most is), mikor a kölcsönt a legkedvezőbb feltételek mellett nyújtják a pénztintézetek. A másik, hogy ha tisztviselőtelepről van is szó, ne építünk egyenlő, vagy közel hasonló épületeket, melyek kaszárnyaszerű, vagy munkásházak be-

nyomását kellik a szemlélemben. Minél változatosabbak külsőleg az épületek, annál kellemesebb, annál jobb benyomást tesznek a nézőre, mert az épületek csinos külseje nem drágítja az építést és a város közönsége szívesen oda gravitál és gyakran fel fogja keresni a tisztviselőtelepnek nevezett szép villanegyedet.

Az új országyűlés egybehívása.

A királyi kézirat leérkezése Debreczenhez.

A kézirat tartalma szó szerinti a következő:

Mi első Ferencz József Isten kegyelméből Ausztria császára, Csehország királya stb.

és

Magyarország Apostoli királya.

Kedvelt híveim!

Uralkodói kötelemhez tartozván az ország törvényeinek hiú és pontos végrehajtása fölött örököndi: minthogy az 1848. évi IV. t.-cz. I. §-a az országyűlést évenként Budapestre egybehívatni rendeli és minthogy számos függőben levő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürgősen követelik:

magyar minisztertanácsunk előterjesztésére elhatároztuk, hogy az ország főrendeit és képviselőit a folyó év februáris havának 15-ik napján megnyitandó országyűlésre Budapest székesfővárosunkba egybehívjuk.

Minek folytán nektek ezennek komolyan meghagyjuk, hogy haladéktalanul megtegyétek mindazokat az intézkedéseket, amelyek a törvény értelmében szükségesek arra, hogy az 1874. évi XXXIII. és az 1899. évi XV. t.-czikkek által rendelt módon és a fenálló törvények által meghatározott számban megválasztandó képviselőket ezen az országyűlésben megjelenhessenek és a törvényhozás működése a mondott napon és helyen akadálytalanul megindulhasson. Kikhez egyéb iránt királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradtunk.

Kelt Budapest székesfővárosunkban, 1905. évi január 4.

Ferencz József.

Gr. Tisza István.

Hirek.

— **Felhívás és kérelem.** Csokonai Vitéz Mihály elhalálozásának 100-dik évfordulója alkalmából a Csokonai-kör által Debreczenben tartandó irodalmi ünnepéjével kapcsolatosan **Csokonai kiáltást** is rendezünk, mely a debreczeni református főiskola dísztermében az ünnepély napján, 1905. január hó 29-én délután 1 órakor fog megnyitást és 8—10 napig lesz látható.

Felkérjük tehát mindazokat, kik Csokonai Vitéz Mihály munkáinak kiadványaiból ritka példányokat, füzeteket, életrajzokat és jellemrajzokat, újságlapokat, a költő kéziratát, leveleit, szobrárt, arczképeit, tőle eredő vagy reá vonatkozó emlékeket, ereklyéket és egyéb tárgyakat, — szóval minden oly dolgokat, — melyek a Csokonai-kultusz s kiállításunk érdekességének előmozdítására alkalmasok — rendelkezésünkre bocsátani kegyeskednek, miszerint ezen tárgyakat 1905. január 15-dik napig — kellő körülírás, esetleg magyarázó sorok kíséretében alíroított bizottságnak címze alatt és költségének Debrecezenbe küldeni s ezáltal törekvésünket előmozdítani kívánjuk.

A beküldött tárgyakról elismervényt adunk, azokat tűz- és betörés ellen biztosítjuk, a visszaszállítást és csomagolási díjak pedig szintén a kiállítási rendezőség terhére képezzük.

Kérjük egyszerűsámmal T. czimet, hogy ezen felhívásunkat saját ismerettség körében terjesztse s minden oly mozzanatról, mely kiállításunkat érdekelteti, alíroított előhírt sürgősen értesíteni se terheskedjen.

Debreczen, 1904. december 28. Hazafias tisztelettel **id. Komlóssy Arthur**, a Csokonai kiállítási bizottság elnöke. **Hamar László**, a Csokonai kiállítási bizottság jegyzője.

— **Újév a városnál.** Debreczen sz. kir. város tanácsa és tisztikara újév reggeleni ünnepét **Domahády** Elemér főispánál. Az id. üvöl beszédet **Kovács József** polgármester mondta, a főispán jönduclatába és szeretetével ajánlja a város kölesztégűdőt tisztárárt. A főispán szíves szavakban kívánja meg a tanács és tisztikar ragaszkodását, biztosítván a tisztelgőket, hogy minden igyekezetével azon lesz, hogy a

város fejlődék, emelkedék és ezen munkájában jól esik maga mellett látnia a város buzgó tisztikarát.

Ugyancsak aznapon a tanács és tisztikar nevében Vecsey Imre öje gyzó vezetésével megjelent **Kovács József** polgármester előtt, hogy tisztelést és újví jökvánaitat tolmácsolja. A főjegyző tartalmas, őszinte beszédre a polgármester megdicséerte a tisztikar buzgóságát és rámutatva a közigazgatás fontos voltára, a további munkásságra lsten bőséges áldását kérte.

— **Kinevezés.** **Mile Pál** rendőrségi tisztviselő főispánunk h. fogalmazó nevezte ki. **Mile Pál** szorgalmával, tehetségselvével részalójuk a kitüntetésre, kit ez alkalomból mi is kartársi szeretettel üdvözlünk.

— **Bészler Lajos** halála. Lapunk múlt számból térszüké miatt kimaradt a **Bészler** Lajos ny. tanácsnok elhunytáról szóló értesítés. Meghaldogult tisztársunk temetésén nagy közönség jelent meg. A sírnál **Király Gyula** tanácsnok kegyeletes szép szavakban parentálta el a nemeslelkű, jó barátot és szép műveltségű férfit.

— **A főszómvévo gyászsa.** **Roncsek Lajos** főszómvévót és családját nagy gyász érte; édes anyjuk, **Walter Lajosné** urasszony halálával. Tisztársunkat és családját vigasztalja meg a Mindenható, tőlünk pedig fogadják igaz részvétünket

— **Tóth Kálmán üdvözlése.** A debreceni ipartestület számos tagja **Könyves Tóth** Sámuel ipartestületi alelnökkel úgy reggelén felkeresték szeretet elnöküket: **Tóth Kálmán** az alelnök szép beszédére az elnök meleg szavakban válaszolt, igérve, hogy az iparos világ nagy érdekeit szeretettel fogja gondozni a jövőben is. Mi, akik évek óta tanui vagyunk annak az önzetlen, mondhatni önfeláldozó munkának, amelyvel **Tóth Kálmán** az iparosok érdekeit szolgálja, meg vagyunk győződve, hogy az ő fáradsatlan munkássága a jövőben sem fog csökkenni. **Tóth Kálmán** ugyan beéri az öntudattal, hogy becsületesen dolgozik, bizonyára mégis jól eset neki az iparosok megemlékezése, anynyival is inkább, mert ez a testületi üdvözlét szívből jött.

— **A városi muzeum átadása.** A városi muzeumot az elmúlt héten adta át **Kovács József** polgármester jelenlétében **Oláh Károly** tanácsnok **Lőkövits** Arthur és **Péter Gábor** muzeumőröknek. A muzeum felállítását első sorban **Oláh Károly** tanácsnok érdeme, míg a rendezésért **Milesz Bélát** illeti a dicséret. A muzeumot nemskóra megnyitják

— **A bizottságokból.** A legutóbbi közgyűlésen a megüresedett bizottsági taghelyeket is betöltötték. A közigazgatási bizottság tagjairól beavaltatták: **Kocsár Gábor** dr., **Szabó Kálmán** dr., **Tudós János**, **Márton Imre** és **Juhász Ignác**; az igazoló választmányba: **Kola János** dr., **Géresi Kálmán**, **Simonffy Imre**, **Nagy Zsigmond** és **Irinyi István** dr.; végül a számőnkérőszék két tagjairól: **Lengyel Imrét** és **Juhász Ignác**ot választotta meg a bizottsági közgyűlés.

— **Névszerint való szavazás.** Az elmúlt közgyűlésen névszerint való szavazást rendelt el az elnökő főispán a hatvan-ötzai 23. sz. sorház megvételére. Mivel azonban a bizottsági tagok közül alig fele jelent meg a közgyűlésen, nem lehetett határozatot hozni, a következő — január — közgyűlésen újból szavazás lesz elrendelve.

— **Török Gábor** erdőmestert az országos erdészeti egyesület Budapesten tartott gyűlésében megválasztották az igazgató választmány tagjává. Sok tudásu szakembert ért e megtiszteltetés.

— **Az egyesületek szigorubb ellenőrzése.** Tisza István gróf belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi törvénysztóságghoz, amelyben a szabályellenesen megalakított, vagy a hatóságilag feloszlott, vagy felüggesztett egyesületekben való részvétel kihágásnak minősíti s tizenöt napi elzárással és kétszáz korona pénzbírsággal bünteti. A körrendelet hivatkozik az 1875-ben kiadott miniszteri rendeletre, amely szerint minden egyesület köteles alapszabályait jóváhagyás végett a helygő kormányhöz felterjeszteni s csak akkor kezdheti meg működését, ha az állapszabályokat a kir. kormány jóváhagyta, vagy azok ellen nyegyen pap alatt nem tett kifogást.

— **Nyugdíjazás.** A december 30-án tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlés **Csapó István** iradosztást nyugdíjazta. **Csapó István** rég idő óta szolgált a városlán és hivatását tisztesen föltölte be.

— **A városi nyomda külön kezelésben.** A városi nyomda évsz év január h 1-től külön kezelésbe ment át, miután a helygőminiszter a közgyűlés idevonatkozó határozati jóváhagyta. A december 30-án tartott bizottsági közgyűlés a nyomdabizottságra ifj. **Schwarz Vilmost**, **Szávay Gyulát** és **Dávidházy Kálmánt** választotta be.

— **A szabad iskolából.** Szerdán kezdte meg **Tudós Kálmán** dr., főiskolai orvostanár szabad előadását az iskolai nevelésről és minden szerdán folytatja néhány hétig a kereskedelmi akadémia dísztermé-

ben. Az előadás délután 5 órakor kezdődik és az érdeklődők ingyen hallgathatják a tanulásig előadásokat. **Városunk** társadalma bizonyára részt vesz ezen előadásokon, mert **Tudós Kálmán** dr. sokat tanult, sokat tapasztalt és úgy nagy műveltségű, mint előadásának vonzó erejével bizonyára lekötő hallgatói figyelmét.

— **Közgyűlés.** A vöröskereszt-egyesület évi közgyűlése január 8-án délelőtt 11 órakor tartja meg a városháza nagytermében.

— **Könyves Tóth Kálmán könyve.** **Életem alkonyán** című könyvet ad ki a nagy **Könyves Tóth Mihály** fia, a mi aranyjűnk költő-magvú: **Könyves Tóth Kálmán**. Mindazok szeretébe ajánljuk e munkát, kik a nemesebb irányu irodalom kedvelői. Ragyogó eszmék, a szép boldogsága, bánata, a családi élet boldogságos verőfénye száll felénk ezen irásokból. Szép lélek szép művei, méltók arra, hogy minden ház ékességei legyenek.

— **Drágasági pótlék.** A tanács a szegényházi felügyelőnek január 1-től július 1-ig 50—50 korona drágasági pótlékot szavazott meg.

— **A muzeum ügye.** **Milesz Béla** a városi muzeum rendezését teljesen befajdarta. A tanács tegnapi üléséből köszönetet mondott **Milesz Bélának** fáradszatlan munkásságáért.

— **A népkönyha.** A tanács a nőegylet vezetése alatti városi népkönyha költségeire a megsvazott önköltséggel 1000 koronát mi utalványozott ki a nőegyleti pénztáros kezébe.

— **A szegényeknek Reichmann Armin** ir. hitközségi elnök kérelmet intézett a városi tanácshoz, hogy a szegények részére adna kedvezményes fát. A tanács ölenként 20 kor. 50 fillérben 25 öl fát szavazott meg.

— **Tanácsülés.** Január 5-ken tanácsülés volt **Vecsey Imre** főjegyző elnöklésével. Nagyobb-kisebb fontosságú ügyeket tárgyalt ez alkalomból a tanács.

— **A városi nyomda kibővítése.** A városi nyomda önálló kezelésbe ment át 1905. január 1-én. A tanács legutóbb tartott ülésén ki-mondta a nyomdai felügyelő bizottság javaslatát alapján annak bőségszebb felszerelését. Nem akarja a város a többi nyomdák üzemet kibővítetni, de nem zárkózikhat el a befektetések elől, mert a nyomdának szüksége van a felszerelések gyarapítására. A tanács csak elvileg határozott ez ügyben.

— **Világítás a Homokkertben.** A homokkerti lakosok kérelmet intéztek a városi tanácshoz, hogy járulna valamilyen összeggel az ottani utcavilágításhoz. A tanács fedezet hiányában a kérés nem teljesítheti, mivel a Homokkerte vonatkozó szabályrendelet értelmében az ottani lakosok minden külön ohajtatásuk önköltségen tartoznak létesítésre.

— **Az Olajtű rendezése.** A városi csütörtökön tartott ülésben elhatározta, hogy az Olajtűben levő lakások ügyét rendezi. Ennélfogva a tanács az ott lakókat egyelőre békében hagyja, de 1905. január 1-étől kötelezi őket hogy szobánként és évenként 2—2¹/₂ korona jogelismérés díjat fizessenek. A tanács egyttal intézkedett, hogy az Olajtű rendezése mielőbb keresztűlvisse.

— **Zártafeloldás.** A VIII. állategészségügyi körzetben a száj- és körömfájás megszűnve, a körzet a zártaf al feloldottat.

— **A Csonkai körből.** A Csonkai-kör százados ünnepeit rendező bizottsága má délután 4 órakor ülést tart a kollegium kis tanács-teremben.

— **Közigazgatási bittsági ülés.** Debreczen szab. kir. város közigazgatási bizottsága f. h. 5-ken ülést tartott, melyen a szakelőadók előterjesztették jelentésüket.

— **Keménytűz.** Kedden déiben veszedelemben forgott a városi házipénztára, amennyibe a közlévtérz kényémből kipanató szikra meggyújtotta a házépítart küszöbe alatt elvonuló fűszetűben összegyűlemlett kormot. A feltoló fűst csakhamar észreverték, úgy, hogy az ajtóban esett kár is jelentékeny.

— **A villamos vasut ügye.** A helyi vasut villamos erőre való átvitele ügyében legközelebb értekezletet tart egy vegyes bizottság **Vecsey Imre** főjegyző vezetésével.

— **Hadmentességi díj 1904-re.** Az 1904. évre szóló hadmentességi díj kivétési lajstrom teljesen elkészült, folyó 1905. évi január h 7—15-ik napján a városháza emelet 30. sz. a.) hadmentességi díj nyilvántartási helyiségében 8 napi közszemlére lesz kitéve. Miről az érdekeltek oly felhívással értesítenek, hogy e lajstromot megtekinteni saját érdeklükben el ne mulasszák, — mert esetleges felszólalások csakis a közszemlére tétel követő 14 nap alatt vehetők figyelembe. Debreczen, 1905. január 2-án. A városi adógyosztály.

— **Országos vásár.** A Remete Antalpai téli országos vásárt ez évben a következő sorrendben tartják meg: Január 9-én, 10-én és

11-én hétfőn, kedden és szerdás bór, gyapju, mész, dió stb. továbbá toll, iparcikk, gabona és terményvásár; 12-én és 13-án csütörtökön és pénteken juhvásár, 14-én és 15-én szombaton és vasárnap sertésvásár. 15-én és 16-án vasárnap és hétfőn lóvásár, 16-án és 17-én hétfőn és kedden baromvásár. Nyers termények és iparcikkok a vásár egész tartama alatt árusíthatók.

— **Távírtok feladása.** Az I. sz. m. kir. posta-távírdra és távbeszélő hivatalnál a távírtok 1905. január hó 1-től reggeli 8-tól este 9 óráig a földszinten I. szám alatt, esti 9-től éjjeli 12 óráig az emeleten 5. sz. szám alatt adhatók fel.

— **Hivataltétvel.** A rendőrség bünyői osztályának vezetését dr. Boldizsár Kálmán, a II. kerületi rendőrkapitányság vezetését pedig Jeney Miklós szombaton vették, illetőleg kölcsönösen adták át egymásnak. A bünyői osztály személyzetét nevében Orosz László rendőrfelügyelő üdvözölte az új főnököket, aki szívesleg szavakkal mondott köszönetet.

— **A debreczeni kollégium vagyona.** A debreczeni kollégiumnak a t.-dudai fekvéssel és a városi házakkal együtt összesen 6.986,170 korona vagyona van. Ebből azonban ca. 1.400.000 korona az egyetemé és a kiegészítésre váró alapoké; 602.893 korona 77 fillér családi és ösztöndíj alap; 407.391 kor. 56 fillér pedig konviktusai tőkepénz. Erre a nagy vagynak, melynek jövedelme 578.437 kor. 29 fillér, a jelen iskolai évre a diolgi kiadásokon kívül 40—50 tanárnak és kollégiumi tisztviselőnek, 20 szolgálnak és 1319 tanulóknak (228 jogász, 121 theologus, 230 tanítóképezés, 740 gym. és gyakorló), tehát összesen ennyireg 1400 embernek állandó tartása, ellátása, részben segélyezésére nehezedik. A nagy teherhez, melyet az iskola emel, a nagy vagyon és jövedelem kevés és mahonap teljesen elegenden. Nagy alapítók, fejedelmiek gondolkodó és rendelkező kegyesek, hők késtek, hová lettek?

— **A mult évi népmozgalom Debreczenben.** Az egész év folyamán házasságot kötött összesen 691 pár; született 2594 és meghalt 2108 egén. Szemben az előző 1903. évvel, házasság 119 több kötetett, születés ellenben 33-át kevesebb, míg halálozás 175-tel több fordult elő. Így tehát a mult évben csakis a házasságkötések száma volt kedvezőbb, míg a születés és halálozások száma kedvezőtlenebbek voltak. Különösen a halálozások száma emelkedett oly magasan, hogy az állami anyakönyvvezetés tíz évi fennállása óta előfordult legnagyobb számot is jóval felülmúlta. Ugyanis míg 1899. évben 2052 halottunk volt, addig a mult évben 2108-ig feljutottunk a szülőttek közül 1325 fiú és 1269 leány. A meghaltak közül 1076 férfi, 1032 nő, míg a kettő közül az 5 éven alóli gyermekek száma: 859. Mintán pedig 2594 születéssel szemben csak 2108 halálozás fordult elő, így a mult évben természetes uton a lakosság száma 485-tel növekedett, ami ugyan elég szép emelkedés, de ha vesszük, hogy az előző 1903-ik évben az emelkedés 694 volt, tehát 208-al több, ennél fogva valami nagyon öröndetesnek nem mondható.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** A debreczeni jótékony négyelet árvaházának karácsonyfájára Csanak József, Kontsek Géza, Kazinczy Gáborné I. K. öz. Varga Károlyné 2 K. öz. Berger Henriké 2 K. Csanak Józsefné 2 K., Wesszprény Zoltánné 4 K., Csanak Jánosné

2 K. Riesz Lipótné 2 K., Lestyán Adorján 1 K., Bércsey Sámuelné 2 K., dr. Szűcs Miklósné 2 K., Debreczeni Lajosné 2 K. öz. Vargha Ferencné Dalmy Teréz 2 K. öz. Vércssy Lajosné 2 K., Fráter Erzsébet 2 K., Püskösti Ferenczéné I. K., dr. Balkányi Miklósné 2 K., Pinczés Sándorné 2 K., dr. Oláh Miklósné 2 K., Kaszanyitzky Endréné 4 K., Szávay Gyuláné 4 K.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. M. A beklüdtött cikkelyt névalkírással szivesen közöljük, de név nélkül nem. Ha igaznak az elmondottak, akkor miért titkolnák a nevüket? A szerkesztőség azonban nem vállalhat oly dolgokért felelőséget, melyek előtte teljesen ismeretlenek.

R. I. Kassa. A szives jókíváncsót köszönjük, viszonzozuk és az oly régen ígért cikkelyt az újévben bizalommal várjuk.

W. A. Szepelkés. Köszönet és üdvözlét. Hogy feroz odafanni a közigazgatás kerékbe?

R. S. Ex-lexben, tehát most nem tartozik adót fizetni; de a jövőre való tekintettel jobban eselünk, ha nem halogatja a fizetést, mert ha vége lesz az ex-lexnek, hirtelen behajják az elmaradt ószoget. Egyébiránt a hazafelé semmi köze az adófizetés megtagadásához. Minden ízben magyar maradj akkor is, ha fizeti is az adójt az ex-lex dacára.

Szemlélo. Lapunk nem foglalkozik politikai kérdésekkel, így tehát azép cikkelyt nem közölhetjük. A kéziratot megőrizzük a kívánt időig.

Panaszos. Utána néztünk a kért ügynek és megnyugtathatjuk azad, hogy nem történt önmag semmi sérelem. Az eljárás törvényon alapul és így igazságos volt.

K. L. Szolnok. Amit Ön ír, az nem kellemes dolog, hanem gorombaság. Ez utóbbival nem foglalkozunk. Epés nyilatkozatát aziveskedjük a szolnoki sajtóba felvételni, bár azt hisszük — ismerve az ottani szerkesztő ílelést — hogy ő sem ad helyet a durvánaknak.

Többelnek. A szerkesztőség az uton is köszönetet mond mindazonoknak, kik az új év alkalmából szives szavakban üdvözöltek bennünket.

Uri dívat, kalap és fehérmű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacc-u. 44. dr Ujfalussy-ház. Angol női bluzokat, férfi fehérműket és kelenyűket mérték szerint a legszebb kivitelben készít.

TÓTH BÉLA

== gyógyszer-tára és illatszerektárában ==
 == gyógyszerész-i különlegességek ==
 == és illatszerek ==
 a legnagyobb választékban kaphatók.

== Eredeti francia és angol gyártmányok. ==

Alkalmi és névnapj ajándéknak
 igen alkalmas

Szomoru Órák.

Írta: Koncz Ákos.

Ára gyönyörű vászonkötésben 4 kor.
 Kapható a szerzőnél.

60 krajczár 1 liter legfinomabb
 ANTRAGEN-TINTA.
 Piacc-utcaza 12.
 (Stenczinger-ház) a papirkereskedésben.

Debreczen sz. kir. város világtási vállalata.

Árleszállítás.

A Magyar Gázizzófény Részvénytársasággal történt megállapodás értelmében, 1905. január 1-től kezdve

== az Auer izzótestek árát 60 fillerre, ==
 == az üveg-hengerekét 50 fillerre ==
 szállítottuk le.

A t. közönség b. tudomására hozzuk, hogy a valódi Auer-árak ezentul is csak a városi világtási vállalattól szerezhethők be és azzal fényerőre és tartósságra nézve semminemű utánzat vagy imitativány nem versenyezhet.

HASZNOS!!

és kell tudni mindenkinek Debreczenben, hogy Piacz-
utca 51. sz. a., a Csanak
fűszerüzlet mellett levő
ruhacsarnok feloszlik és
az ott raktáron levő min-
den alkalomra szükséges
férfi-, fiu- és gyermekruha
mig a készlet tart mesés
olcsó árért lesz eladva.

Mindenki ragadja meg
ezen alkalmat mert ott
kevés pénzért nagy bevá-
sárlást tehet.

Szénaeladási hirdetés.

A nagycseri vágástéren 1904. évnélvs termett 16 boglya szénának nyilvános árverésen a helyszínen leendő eladására **1905. év január hó 6-ik napjának d. e. 9 órája** tüzetven ki, ezen árverésre a venni szándékozók meghivatnak.

Debreczenben, 1904. évi decz. hó 30-án.

A városi tanács.

Porcellán kályhák budweissi és honi gyártmányokban.

Cserépkályhák átrakásánál a fűtőképesség tetemes emelésére és a lakás gyors fellemelegítésére a feltűntet keltő új találmány **multiplikátor** betétet felelősség mellett ajánlom.

Meidingi rendszerű, valamint multiplikátor-betétű koponyes kályhák, acél és zománcozott kopényenél.

Konyhák, magyar tornyos és francia rendszerben, valamint porcellán burkolatban.

Fürdőkádak horganylemezből, festve és fűtőkészülékkel, valamint porcellán burkolattal.

Vas- és rézbutorok legnagyobb raktára.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Tóth Gyula Debreczen, Piacz-u. 20., 27.

Szolid árak!

Megérkeztek!!

Őszi és téli női kabátok és gallérok, férfi-öltönyök és téli kabátok, divatos barchetok és flanellek, legjobb minőségű vásznak jutányos árak mellett árusítatnak

havi és heti részletfizetésre

Kohn Herman

áruháza Hatvan-u. 17.

Női kelmékben dus választék.

Czégre ügyelni!

Kortestollakat

gyönyörű

élénk színekre

fest

HABÉCZY ANTAL

gőzerőre berendezett ruhafestő intézete

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42.

TELEFON 323.

Debreczen szab. kir. város könyvnyomdája

Városházépület. (Kossuth-utca.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a leg egyszerűbből a legdiszesebbig, jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legzűlésebben állítatnak ki. — V i d é k i megrendeléseket pontosan eszközöl.

Tartós betűerősből készült tömörvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos ár mellett a legrövidebb idő alatt szolgálunk.

Sürgönczim: VÁROSI NYOMDA.
Telefon: 270. — Alapítotott 1561-ben.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselet: Debreczen és Hajdúmege részére: **LUKÁCS VILMOSNÁL**, Hatvan-utca 5.

Márványmozaiklap.
Műkő- és Czeméntárgyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **kar-mantus** és **csömöszt** Czementsővek, Csatornázás.
Beton és Granitto Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron
a **JOHN-féle kéménytoldó**,

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstzaklatást megszüntet.